

Bruxelles, 14 iunie 2022
(OR. en)

10229/22

**Dosar interinstituțional:
2022/0191(NLE)**

ENER 304

NOTĂ DE ÎNȘOȚIRE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	13 iunie 2022
Destinatar:	Secretariatul General al Consiliului
Nr. doc. Csie:	COM(2022) 293 final
Subiect:	Propunere de DECIZIE A CONSILIULUI privind poziția care urmează să fie adoptată în numele Uniunii Europene la Conferința extraordinară a Tratatului privind Carta energiei din 24 iunie 2022

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2022) 293 final.

Anexă: COM(2022) 293 final

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 13.6.2022
COM(2022) 293 final

2022/0191 (NLE)

Propunere de

DECIZIE A CONSILIULUI

privind poziția care urmează să fie adoptată în numele Uniunii Europene la Conferința extraordinară a Tratatului privind Carta energiei din 24 iunie 2022

EXPUNERE DE MOTIVE

1. OBIECTUL PROPUNERII

Prezenta propunere se referă la decizia de stabilire a poziției care urmează să fie adoptată în numele Uniunii la Conferința extraordinară a Tratatului privind Carta energiei din 24 iunie 2022 de la Bruxelles, cu mai multe acte care urmează să fie adoptate în legătură cu următoarele: (i) modificarea Regulamentului de procedură al Conferinței privind Carta energiei, (ii) retragerea statutului de observator la conferință al Federației Ruse și (iii) suspendarea aplicării provizorii a TCE în ceea ce privește Belarusul și suspendarea statutului de observator al Belarusului la Tratatul privind Carta energiei (denumit în continuare „TCE”),

2. CONTEXTUL PROPUNERII

2.1. Tratatul privind Carta energiei (TCE)

TCE este un acord comercial și de investiții multilateral aplicabil sectorului energetic, semnat de UE în decembrie 1994 și intrat în vigoare în aprilie 1998. Tratatul cuprinde dispoziții privind protecția investițiilor, comerțul cu materiale și produse energetice, tranzitul și soluționarea litigiilor. TCE stabilește, de asemenea, un cadru de cooperare internațională între 55 de părți contractante (inclusiv UE și EURATOM, 27 de state membre ale UE¹, Japonia, Elveția, Turcia, majoritatea țărilor din fosta URSS, cu excepția Federației Ruse² și a unor țări din Balcanii de Vest).

TCE a fost inițial instituit ca un cadru de cooperare internațională între țările europene și alte țări industrializate, în scopul dezvoltării potențialului energetic al țărilor din Europa Centrală și de Est și al asigurării securității aprovizionării cu energie a UE.

Dispozițiile-cheie ale tratatului vizează protecția investițiilor, comerțul cu materiale și produse energetice, tranzitul și soluționarea litigiilor.

Toate statele sau organizațiile regionale de integrare economică care au semnat tratatul sau au aderat la acesta sunt membre ale conferinței, care se reunește periodic pentru a discuta aspecte care afectează cooperarea în domeniul energiei între semnatarii tratatului, pentru a revizui punerea în aplicare a dispozițiilor Tratatului privind Carta energiei și ale Protocolului privind eficiența energetică și aspectele conexe referitoare la mediu, precum și pentru a examina posibile noi instrumente și activități comune în cadrul Cartei energiei.

Conferința privind Carta energiei asigură îndeplinirea obiectivelor stabilite în TCE. Aceasta facilitează, în conformitate cu tratatul menționat și cu protocoalele, coordonarea măsurilor generale corespunzătoare pentru îndeplinirea principiilor Cartei.

¹ Italia a fost parte contractantă, dar s-a retras în 2015. În mod oficial, guvernul italian și-a explicat decizia de reducere a costurilor aferente statutului de membru la organizații internaționale din cauza restricțiilor bugetare.

² Federația Rusă a semnat TCE, dar a luat decizia oficială de a nu îl ratifica.

Fiecare parte dispune de un vot, iar Conferința privind Carta energiei hotărăște aplicând reguli de vot diferite, în funcție de subiect.

Prezenta propunere de decizie în temeiul articolului 218 alineatul (9) din TFUE se referă la poziția care urmează să fie adoptată în numele Uniunii cu privire la actele avute în vedere în cadrul Conferinței privind Carta energiei.

2.2. Poziția care urmează să fie adoptată în numele Uniunii

2.2.1. Modificarea Regulamentului de procedură al Conferinței privind Carta energiei

În cadrul reuniunii din 7 aprilie 2022, Comitetul de gestionare al TCE a recomandat conferinței să examineze aprobarea modificării Regulamentului de procedură pentru a prevedea posibila retragere sau suspendare a statutului de observator al unui stat sau al unei organizații internaționale în anumite circumstanțe. Articolul 36 („Votul”) din TCE se aplică numai deciziilor prevăzute în tratat, în timp ce statutul de observator la Conferința privind Carta energiei este parțial reglementat de Regulamentul de procedură al Conferinței privind Carta energiei. Prin urmare, se propune adăugarea următoarei formulări la noua literă (e) propusă pentru a acoperi cazul unei eventuale retrageri sau suspendări a unui observator și pentru a clarifica regulile de vot respective:

„III. OBSERVATORI

Norma procedurală 7

A. Reguli generale

„[...] (e) Conferința poate, prin consens, să suspende sau să retragă statutul de observator al unei țări sau al unei organizații internaționale în caz de

încălcare persistentă sau gravă a principiilor Cartei europene a energiei sau ale Cartei internaționale a energiei, oricare dintre acestea a fost semnată de țara sau organizația internațională respectivă sau

nerespectare a persistentă a obligațiilor financiare pe care le poate avea față de Carta internațională a energiei.

În cazul în care nu se poate ajunge la un consens, decizia conferinței în temeiul prezentului paragraf se adoptă cu o majoritate de trei pătrimi din părțile contractante prezente și cu drept de vot la reuniunea conferinței, în măsura în care acestea reprezintă o majoritate simplă a părților contractante.”

La 16 mai 2002, Grupul de lucru pentru chestiuni de guvernanță a recomandat prezentarea spre aprobare de către conferință, prin corespondență, până la 5 iunie, a propunerii de modificare de mai sus (CC 742), ținând seama de concluziile Comitetului de gestionare (mesajul 1952)].

Prezenta decizie a Conferinței privind Carta energiei adaptează recomandările formulate de Comitetul de gestionare și de Grupul de lucru pentru chestiuni de guvernanță la 7 aprilie 2022

și, respectiv, la 16 mai 2022 privind modificarea normei procedurale 7 din Regulamentul de procedură.

În conformitate cu secțiunea VIII din Actul final al Conferinței privind Carta europeană a energiei, Conferința privind Carta energiei este responsabilă cu luarea deciziilor privind cererile de semnare a declarației politice din 1991. Până în prezent, deciziile cu privire la această chestiune au fost luate prin consens.

Având în vedere cele de mai sus, poziția care urmează să fie adoptată în numele Uniunii în cadrul Conferinței privind Carta energiei trebuie să fie aceea de a confirma modificarea.

2.2.2. Retragera statutului Federației Ruse de observator la conferință

UE trebuie să susțină retragerea statutului de observator al Federației Ruse pe baza aprobării modificării normei procedurale 7, justificată de cele două motive stipulate (încălcarea principiilor și nerespectarea obligațiilor financiare);

2.2.3. Suspendarea aplicării provizorii a TCE în ceea ce privește Belarusul

În cursul reuniunilor sale din 28 aprilie și 2 iunie 2022, Comitetul de gestionare a continuat discuțiile legate de suspendarea aplicării provizorii a Tratatului privind Carta energiei (TCE), așa cum a solicitat Ucraina.

Acțiunea Belarusului de a permite Rusiei să îi utilizeze teritoriul pentru a facilita agresiunea împotriva centralelor nucleare ale Ucrainei, împreună cu instalațiile sale de depozitare a deșeurilor radioactive, sistemul de transport al gazelor, minele de cărbune, centralele hidroelectrice și rafinăriile și depozitele de petrol poate fi considerată o încălcare substanțială [„violarea unei dispoziții esențiale pentru realizarea obiectului sau scopului tratatului” [articolul 60 alineatul (3) litera (b) din Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor, VCLT]] a articolelor 3, 7, 18 și 19 din TCE.

Părțile contractante reprezentate la Conferința privind Carta energiei vor fi invitate să ia decizia (i) să suspende aplicarea provizorie a TCE în ceea ce privește Belarusul, (ii) să solicite Secretariatului Cartei energiei să comunice informația în mod oficial depozitarului și Belarusului și (iii) să suspende statutul de observator al Belarusului.

UE trebuie să sprijine suspendarea aplicării provizorii a TCE în ceea ce privește Belarusul și să solicite Secretariatului Cartei energiei să comunice informația în mod oficial depozitarului și Belarusului. Totodată, UE trebuie să sprijine suspendarea statutului de observator al Belarusului.

3. Temei juridic

3.1. Temeiul juridic procedural

3.1.1. Principii

Articolul 218 alineatul (9) din TFUE prevede posibilitatea adoptării unor decizii de stabilire „a pozițiilor care trebuie adoptate în numele Uniunii în cadrul unui organism creat printr-un acord, în cazul în care acest organism trebuie să adopte acte cu efecte juridice, cu excepția actelor care modifică sau completează cadrul instituțional al acordului.”

Noțiunea de „acte cu efecte juridice” include actele care au efecte juridice în temeiul normelor de drept internațional aplicabile organismului în cauză. Sunt, de asemenea, incluse instrumentele care nu au un caracter obligatoriu în temeiul dreptului internațional, dar care „au vocația de a influența în mod decisiv conținutul reglementării adoptate de legiuitorul Uniunii”³.

3.1.2. Aplicarea la cazul în discuție

Conferința privind Carta energiei este un organism creat printr-un acord, și anume Tratatul privind Carta energiei.

Actele avute în vedere, pe care Conferința privind Carta energiei a Tratatului privind Carta energiei trebuie să le adopte, constituie acte cu efecte juridice. Modificarea aspectelor legate de vot în cadrul Conferinței privind Carta energiei are caracter obligatoriu cel puțin pentru instituțiile aferente Tratatului privind Carta energiei.

De asemenea, retragerea statutului de observator al Federației Ruse, precum și suspendarea aplicării provizorii a TCE în ceea ce privește Belarusul au efecte juridice obligatorii și, prin urmare, se aplică articolul 218 alineatul (9) din TFUE, deoarece au o influență asupra componentei concrete a Tratatului privind Carta energiei.

Actele avute în vedere nu completează și nu modifică cadrul instituțional al acordului.

Prin urmare, temeiul juridic procedural al deciziilor propuse este articolul 218 alineatul (9) din TFUE.

3.2. Temeiul juridic material

3.2.1. Principii

Temeiul juridic material al unei decizii adoptate în temeiul articolului 218 alineatul (9) din TFUE depinde în primul rând de obiectivul și de conținutul actului avut în vedere cu privire la care se adoptă o poziție în numele Uniunii. În cazul în care actul avut în vedere urmărește două obiective sau include două elemente, iar unul dintre aceste obiective sau elemente poate fi identificat ca fiind obiectivul sau elementul principal, iar celălalt obiectiv sau element are mai degrabă un caracter accesoriu, decizia adoptată în temeiul articolului 218 alineatul (9) din TFUE trebuie să se întemeieze pe un singur temei juridic material, respectiv cel impus de obiectivul sau de elementul principal sau predominant.

3.2.2. Aplicarea la cazul în discuție

Obiectivul principal și conținutul actelor avute în vedere se referă la energie.

Prin urmare, temeiul juridic material al propunerii de decizie este articolul 194 din TFUE.

3.3. Concluzie

Temeiul juridic al deciziei propuse trebuie să fie articolul 194, coroborat cu articolul 218 alineatul (9) din TFUE.

³ Hotărârea Curții de Justiție din 7 octombrie 2014, Germania/Consiliu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punctele 61-64.

Propunere de

DECIZIE A CONSILIULUI

privind poziția care urmează să fie adoptată în numele Uniunii Europene la Conferința extraordinară a Tratatului privind Carta energiei din 24 iunie 2022

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 194, coroborat cu articolul 218 alineatul (9),

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

întrucât:

- (1) Tratatul privind Carta energiei (denumit în continuare „acordul”) a fost încheiat de Uniune prin Decizia 98/181/CE, CECO, Euratom și a intrat în vigoare în 1998.
- (2) În temeiul articolului 34 din acord, Conferința privind Carta energiei asigură îndeplinirea obiectivelor stabilite în TCE. Aceasta facilitează, în conformitate cu tratatul menționat și cu protocoalele, coordonarea măsurilor generale corespunzătoare pentru îndeplinirea principiilor Cartei.
- (3) În cadrul reuniunii sale extraordinare din 24 iunie 2022, Conferința privind Carta energiei prevede adoptarea următoarelor puncte: (i) modificarea Regulamentului de procedură al Conferinței privind Carta energiei, (ii) retragerea statutului de observator la conferință al Federației Ruse și (iii) suspendarea aplicării provizorii a TCE în ceea ce privește Belarusul și suspendarea statutului de observator la TCE,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Poziția care urmează să fie adoptată în numele Uniunii cu ocazia reuniunii extraordinare a Conferinței privind Carta energiei din Tratatul privind Carta energiei organizată la 24 iunie 2022 la Bruxelles va fi următoarea:

să confirme propunerea de modificare a normei procedurale 7;

să aprobe retragerea statutului de observator al Federației Ruse pe baza aprobării modificării normei procedurale 7, justificată de cele două motive stipulate (încălcarea principiilor și nerespectarea obligațiilor financiare);

să aprobe suspendarea aplicării provizorii a TCE în ceea ce privește Belarusul și statutul de observator al Belarusului.

Articolul 2

Prezenta decizie se adresează Comisiei.

Adoptată la Bruxelles,

*Pentru Consiliu
Președintele*